AIRBORNE REGIO

SAMENWERKEN AAN EEN TOEKOMST VOOR HET HERDENKEN, BESEFFEN EN BELEVEN VAN DE SLAG OM ARNHEM

AIRBORNE

ARNHEM | EDE | RENKUM | OVERBETUWE

UITLEG OVER HOE DE **AIRBORNE REGIO** IS GEGROEID EN DEZE GROEI WIL CONTINUEREN

AIRBORNE
ARNHEM | EDE | RENKUM | OVERBETUWE

De Slag om Arnhem in september 1944 was een cruciaal moment in de bevrijding van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het zuiden van Nederland werd bevrijd. Het noorden bleef bezet. Dit bijzondere moment in de geschiedenis van onze regio biedt een goede basis voor gesprekken in het heden met blik op de toekomst. Gesprekken over vrijheid, vrede, democratie, compassie en recht. Maar ook over de veteranen en hun missies van toen en nu. En voor voortzetting van verwantschap met andere landen, met families en regimenten, met regio's die een gelijke geschiedenis delen.

ONZE MISSIE

Door het (onder)kennen en uitdragen van het unieke verhaal en de achtergronden van de **Slag om Arnhem**, het koesteren van de **verbondenheid** met de landen van de veteranen, het leren van lessen om oorlogen en **conflicten te voorkomen** voeden wij het besef hoe belangrijk het verkrijgen en **behouden van vrede**, **veiligheid en democratie** is, in het heden en in de toekomst.

Dit doen we met respect, samen, op een duurzame manier en we behouden en versterken wat hiervoor belangrijk is. Onze kernwaarden zijn: Herdenken, Beseffen, Beleven!

HERDENKEN
BESEFFEN
BELEVEN!

AIRBORNE MONUMENT OP DE GINKELSE HEIDE, EDE

DE AIRBORNE REGIO: EEN UNIEK ERFGOEDLANDSCHAP

De Airborne Regio heeft een unieke geschiedenis; die van de Slag om Arnhem in september 1944. Samen delen wij – de gemeenten Arnhem, Ede, Renkum en Overbetuwe, Stichting Airborne Region én bijna honderd partnerorganisaties – dit verhaal.

De traditie van herdenken ontstond hier al in 1945 en is sindsdien ononderbroken en diep verankerd in onze samenleving. Al **30 jaar** wordt er voor de pijler *Herdenken* samengewerkt binnen de **Stichting Airborne Herdenkingen**. Om ook activiteiten binnen de pijlers *Beseffen* en *Beleven* meer in gezamenlijkheid te ontwikkelen is i**n 2018 de Stichting Airborne Region opgericht.**

Deze traditie van samen optrekken voor het behoud van dit erfgoedlandschap zetten wij voort en breiden wij uit. **Herdenken, beseffen en beleven doen wij jaarrond**, op locaties zoals in het Airborne Museum in Oosterbeek, de Ginkelse Heide, bij de John Frostbrug en in de diverse infocentra in Ede en Driel én tijdens de jaarlijkse Airborne maand in september.

De geschiedenis is van grote waarde voor de identiteit en het erfgoed van de regio en voor de bewustwording van de **waarde van vrijheid**: toen, nu en in de toekomst.

±100
PARTNER-ORGANISATIES

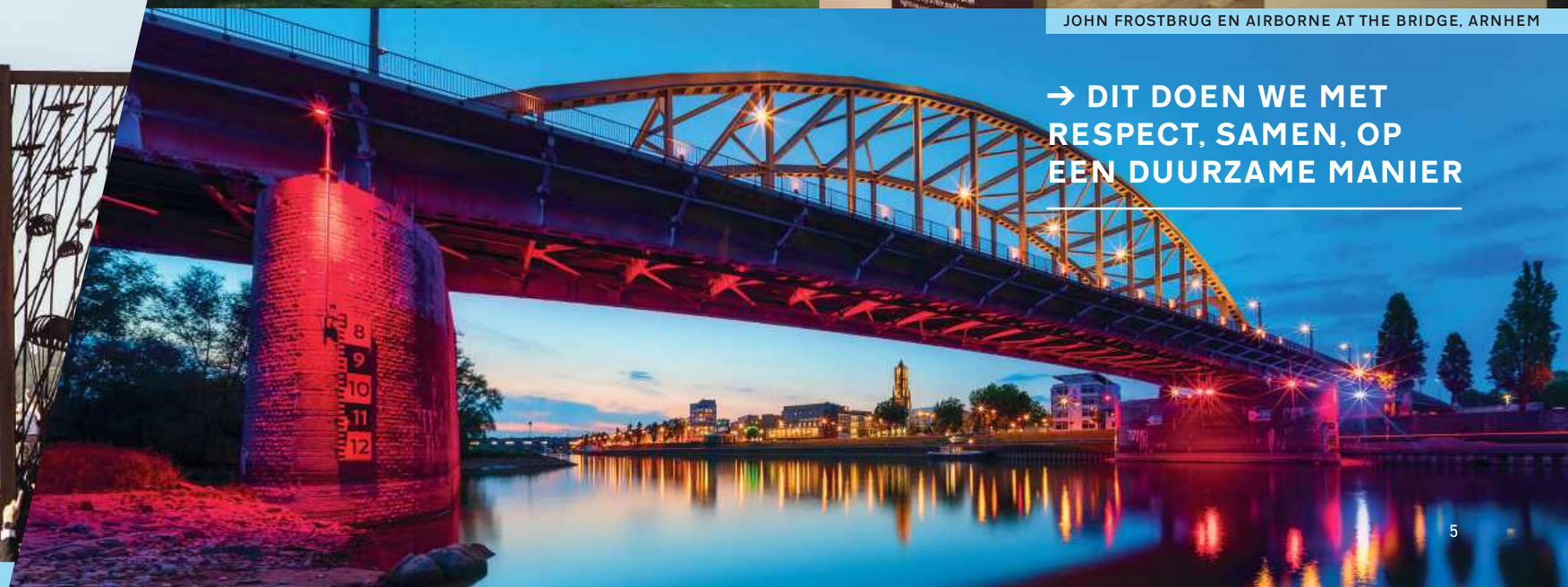

AIRBORNE MUSEUM, OOSTERBEEK

INFORMATIECENTRUM DE POLEN VAN DRIEL

JOHN FROSTBRUG EN AIRBORNE AT THE BRIDGE, ARNHEM

➔ DIT DOEN WE MET RESPECT, SAMEN, OP EEN DUURZAME MANIER

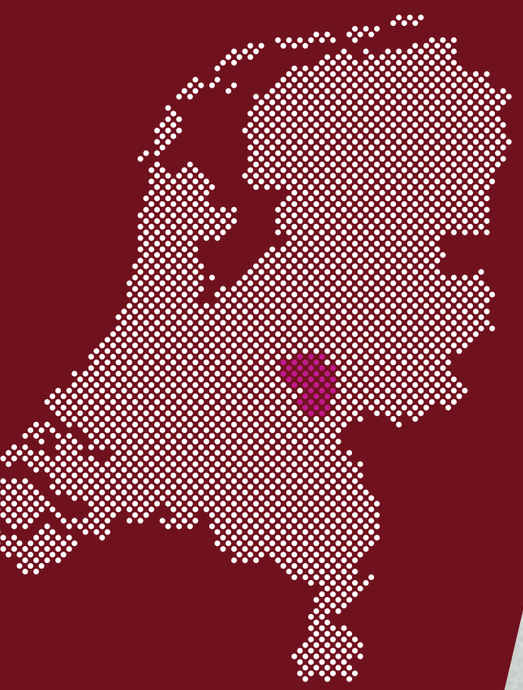
AIRBORNE

ARNHEM | EDE | RENKUM | OVERBETUWE

WAT IS DE AIRBORNE REGION

De Airborne Region valt geografisch binnen de grenzen van de gemeenten **Arnhem, Ede, Renkum en Overbetuwe**. De Airborne herdenkingsmaand vindt plaats vanaf eind augustus tot eind september. Formele Airborne herdenkingen vinden plaats **tussen 17 en 25 september** (of in het weekend net voor of direct na die periode).

Airborne Region activiteiten hebben altijd een logische relatie met de **Slag om Arnhem** en worden gehouden binnen of vanuit deze regio.

RUIM 1.500 VRIJWILLIGERS

SINDS 2016 INVESTERINGEN

KRACHTIGE BASIS

SAMENWERKINGSVERBAND

De Airborne Regio bestrijkt de gemeenten Arnhem, Ede, Renkum en Overbetuwe. Gezamenlijk werken deze gemeenten aan het behoud en ontwikkeling van dit unieke erfgoed.

Stichting Airborne Region ondersteunt deze samenwerking en het netwerk van deze gemeenten en **bijna honderd organisaties, instellingen en initiatief-nemers** die betrokken zijn bij herdenken, beseffen en beleven. In dit samenwerkingsverband van gemeenten, stichting en partnerorganisaties zijn ieder jaar weer ruim **1.500 vrijwilligers** actief en is **sinds 2016** geïnvesteerd.

Dit leidde tot het eerste **Masterplan Airborne Region** dat in 2018 werd vastgesteld. Het masterplan had als doel initiatieven en programma's beter op elkaar af te stemmen en de communicatie en marketing te versterken. **In 2019 werd de Stichting Airborne Region operationeel.**

Deze netwerkorganisatie geeft sindsdien invulling aan dit masterplan en wordt voor haar netwerkfunctie volledig gefinancierd door de vier Airborne gemeenten.

In 2022 is het **Masterplan herijkt** en sindsdien staat een programmagerichte aanpak voorop binnen **drie programmalijnen:**

- September herdenkingsmaand
- Herinneringstoerisme
- Herinneringseducatie

IN 2016 ONDERTEKENDEN OP DE GINKELSE HEI DE DE VIER AIRBORNE-BURGEMEESTERS, DE GELDERSE GEDEPUTEERDE VAN DIJK EN DE HEER MR. CROLL, VOORZITTER RAAD VAN BESTUUR VAN HET VFONDS EEN INTENTIEVERKLARING. EEN KRACHTIGE BASIS VOOR MEER SAMENWERKING BINNEN DE AIRBORNE REGIO.

ARNHEM, EDE, RENKUM EN OVERBETUWE

GROEI IN HERKENBAARHEID

ZICHTBAARHEID

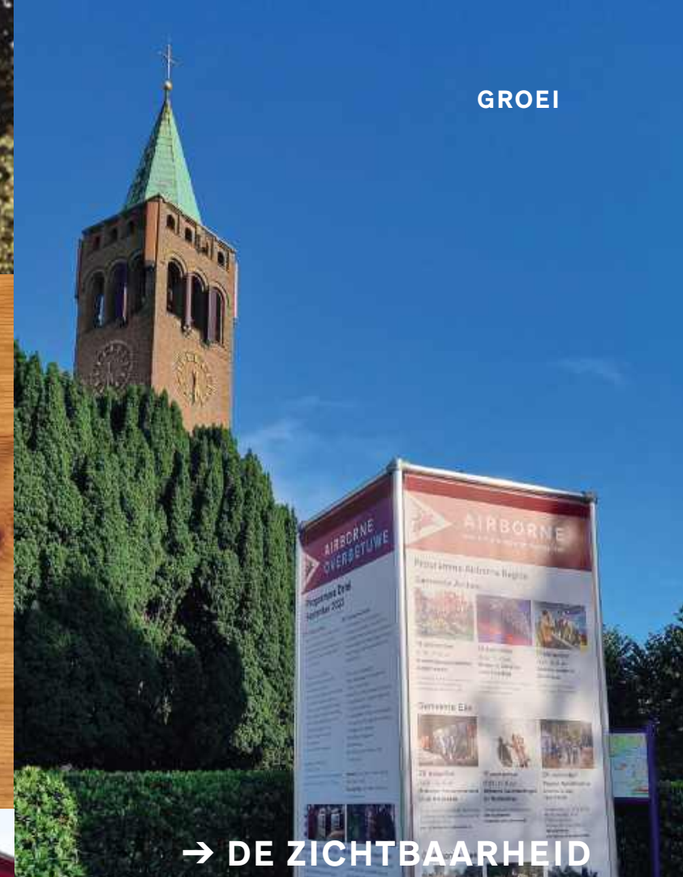
Vanaf het **kroonjaar in 2019** – 75 jaar Slag om Arnhem- is deze samenwerking ook duidelijk zichtbaar voor het publiek. **Promotie wordt gezamenlijk opgepakt** en gemeenten, stichting en partners benutten een gezamenlijke huisstijl. Van vlaggen en banieren, tot huis-aan-huis Airborne krant...

Overal is het bekende Airborne Regio beeld te zien.

AIRBORNE IS OVERAL ZICHTBAAR

➔ DE ZICHTBAARHEID VAN DE AIRBORNE REGION GROEIT NOG IEDER JAAR

DE VIER AIRBORNE BURGEMEESTERS MET DE REDACTIE VAN DE EERSTE AIRBORNE KINDERKRANT

VOORBEELDEN VAN AIRBORNE REGIO UITINGEN

GROEI IN PUBLIEK

PUBLIEKSBEREIK

Bij de herdenking van 75 jaar Slag om Arnhem (2019) was het beeld: dit is het laatste kroonjaar met veel veteranen en ooggetuigen. Vaak werd gedacht dat de belangstelling voor herdenken zou afnemen en het karakter van herdenkingen voorgoed zou veranderen. De afgelopen jaren -zelfs de coronajaren- en het kroonjaar 80 jaar Slag om Arnhem (2024) maakten duidelijk dat er een **toename is in het aantal bezoekers** aan herdenkingsevenementen en musea, dat duidt op een **groeiende interesse in de geschiedenis van de regio.**

GROEIENDE INTERESSE

BRIDGE TO LIBERATION IN ARNHEM

AIRBORNE WANDELTOCHT MET START EN FINISH IN OOSTERBEEK

→ DE BELANGSTELLING VOOR HET HERDENKEN, BESEFFEN EN BELEVEN VAN DE SLAG OM ARNHEM GROEIT

AIRBORNE HERDENKING IN DRIEL

BIJNA 100.000 BEZOEKERS BIJ DE AIRBORNE HERDENKING MET PARADROPPINGS OP DE GINKELSE HEIDE IN EDE

Het herdenken, beseffen en beleven van de Slag om Arnhem verbindt generaties. Een lange traditie van herdenken zit inmiddels diep in het DNA van de Airborne regio.

AIRBORNE VERBINDT, VAN JONG TOT OUD

GROEI IN IMPACT

BESEF EN BEWUSTWORDING

Door het wegvallen van veteranen en ooggetuigen als voorname doelgroep, ontstaat er een natuurlijke beweging om **nieuwe doelgroepen centraal te stellen** naast het **behouden van doelgroepen** die al goed bereikt worden: eigen inwoners, ouderen en gezinnen, toeristen en recreanten. Tegelijkertijd zien we ook dat de sterke **herdenkingstraditie** in de regio belangstelling wekt bij **groeiende doelgroepen zoals kinderen, jongeren en nieuwe Nederlanders**.

De regio heeft **geïnvesteerd in kennis** bij partnerorganisaties. Samen slagen we erin om educatieve projecten te ontwikkelen of om educatieve componenten op te nemen in al bestaande activiteiten.

NIEUWE DOELGROEPEN CENTRAAL
NAAST BEHOUD VAN TROUWE DOELGROEPEN

BLOEMENKINDEREN HOREN AL 80 JAAR LANG BIJ DE HERDENKING OP DE AIRBORNE BEGRAAFPLAATS IN OOSTERBEEK

→ SAMEN SLAGEN WE ERIN OM EDUCATIEVE PROJECTEN TE ONTWIKKELEN OF OM EDUCATIEVE COMPONENTEN OP TE NEMEN IN AL BESTAANDE ACTIVITEITEN

BRIDGE TO LIBERATION VERBINDT MET CULTUUR EEN BREED PUBLIEK AAN DE AIRBORNE HERDENKING IN ARNHEM

Ook na het wegvallen van veteranen blijft de behoefte aan herdenken en verbinden groot.

GROEI IN SAMENWERKING

BOVENREGIONALE NETWERKEN EN INTERNATIONALE PARTNERSCHAPPEN

De basis voor hechte internationale relaties werd al in 1944 gelegd. **Al vanaf 1945 wordt er in de regio herdacht:** door inwoners -van jong tot oud- Defensie en veteranen gezamenlijk. Sindsdien vormt deze vriendschappen het fundament onder een **stevig internationaal netwerk** en partnerschappen met ambassades, Defensie en liefdadigheidsinstellingen.

Onze samenwerking op verschillende onderdelen heeft ook de **internationale zichtbaarheid van de regio vergroot.** Het jaarronde internationale herinneringstoerisme is een belangrijke pijler onder het behoud van het rijke erfgoedlandschap van de regio.

Nabestaanden van hen die hier hun leven gaven én van veteranen – met name 2e en 3e generatie – gaan in toenemende mate in de regio **op onderzoek uit naar de geschiedenis van hun voorvaderen.** Het erfgoedlandschap biedt volop kansen het **herinneringstoerisme duurzaam in te bedden in deze regio.**

De Airborne Regio heeft in de afgelopen jaren ook de s**amenwerking met Liberation Route Europe, naastgelegen regio's en Operatie Market Garden regio's** (waaronder ook de provincie Brabant en Limburg) en provincie Gelderland benut om het herdenken, beseffen en beleven nog steviger te verankeren in een bredere context.

IN 2024 VERBOND HET VRIJHEIDSPAD MARKET GARDEN-REGIO'S ÉN GENERATIES

→ ONDER DE AIRBORNE REGIO LIGT EEN STEVIG FUNDAMENT VAN BOVENREGIONALE EN INTERNATIONALE VRIEND-SCHAPPEN EN SAMENWERKING

AIRBORNE REGIO ALS ONDERDEEL VAN DE LIBERATION ROUTE EUROPE

Samenwerking met andere landen en regio's verankeren het herdenken, beseffen en beleven van de Slag om Arnhem in een bredere context.

VRIENDSCHAPPEN EN SAMENWERKING ALS STEVIG FUNDAMENT

GROEI & ONTWIKKELING VAN AIRBORNE ORGANISATIES

Het netwerk van de Airborne Regio telt bijna 100 organisaties en vele vrijwilligers die betrokken zijn bij het organiseren van activiteiten om de Slag om Arnhem te herdenken, beseffen en beleven. Sinds de oprichting van de Stichting Airborne Region in 2018 zijn zij gegroeid. Wij hielden een enquête om te onderzoeken waar die groei uit bestaat.

→ HERDENKINGEN GROEIDEN IN IMPACT, BEREIK EN BETROKKENHEID. **INTERNATIONALE SAMENWERKINGEN TUSSEN DE HERDENKINGS-ORGANISATIES EN RELATIES IN HET BUITENLAND WERDEN VERDER VERSTERKT.**

DE ARNHEM FELLOWSHIP – een organisatie die ontstaan is uit veteranen, nabestaanden, ooggetuigen en gastgezinnen van weleer en thans de unieke internationale vriendschapsbanden die tijdens de Slag om Arnhem in 1944 zijn ontstaan een platform biedt - is gegroeid naar 1.000 leden."

1.000 LEDEN

HERDENKINGSORGANISATIES: "Door intensieve contacten met lokale en internationale partners versterken we de noodzaak om te blijven herdenken."

Er ontstonden nieuwe educatieve programma's die bewustwording voeden en nieuwe doelgroepen beter weten te bereiken. Organisaties merken op dat publieksbereik eerder groeit dan gelijk blijft.

→ EDUCATIEVE INITIATIEVEN ONTWIKKELDEN EN VER-NIEUWDEN ZICH, **WAARDOOR GESCHIEDENIS VOOR EEN BREDER PUBLIEK TOEGANKELIJK WORDT.**

PATHÉ EDE EN ARNHEM: "De Pathé film-week groeide uit tot een filmmaand met 2.675 leerlingen."

2.675 LEER-LINGEN

STICHTING AIRBORNE REGION: "De eerste Airborne Kinderkrant was een hit! Meer aanmeldingen voor de redactie dan plekken, 8.000 leerlingen kregen de krant mee, en 7.000 mensen haalden hem uit de bieb of boekwinkel."

PEGASUS WANDELTOCHT IN EDE: "Het aantal deelnemers is verdubbeld in vijf jaar tijd."

x2

AIRBORNE MUSEUM IN OOSTERBEEK VERNIEUWDE ZIJN PRESENTATIE EN BREIDDE EDUCATIEPROGRAMMA'S UIT: "We laten nu ook MBO-studenten en nieuwe Nederlanders op maat kennismaken met de geschiedenis."

DE AIRBORNE WANDELTOCHT EVENAART WEER DE CIJFERS VAN VOOR CORONA: "In 2024 deed er een geweldig aantal van 34.420 enthousiaste wandelaars mee aan deze herdenkingswandeltocht!"

→ DEZE GEZAMENLIJKE GROEI ZORGT VOOR EEN BREDER GEDRAGEN BEWUSTWORDING.

DEFENSIE: "Bewustwording is nu belangrijker dan ooit! Vanwege het groeiend belang van andere taken met hogere prioriteit, heeft Defensie in samenwerking met de Airborne Region haar inzet efficiënter gemaakt: focus op evenementen met een groot publiek, waarin wij de boodschap bij een brede doelgroep onder de aandacht komt."

WHITE RIBBON MILE: "Wat begon als een burger-initiatief, is nu een jaarlijkse traditie!"
De stille tocht is nu een vast onderdeel van de afsluiting van de Airborne-activiteiten. Dankzij de audiotour bereikt men weer heel nieuwe doelgroepen.

STICHTING AIRBORNE HERDENKINGEN: "De belangstelling voor het herdenken van alle slachtoffers van dit conflict is onverminderd hoog. Niet alleen de militairen, maar ook de burgerslachtoffers en de vluchtelingen."

DE AIRBORNE FREEDOM RUN – een hardloopevent dat sinds 2023 is uitgegroeid tot een vast onderdeel in de Airborne kalender - combineert feitelijk de drie pijlers onder de Airborne Region – herdenken beseffen beleven – in haar eigen evenement, zodat de impact bij deelnemers groter wordt en er meer bewustwording ontstaat: 'We staan stil bij het verleden en beseffen dat leven in vrijheid allesbehalve vanzelfsprekend is. Deze boodschap wordt in de gehele communicatie uitgedragen. Deelnemers ontvangen een startnummer met de naam van een gevallen militair en krijgen de gelegenheid om hun tijd bij de begraafplaats te pauzeren, zodat ze een herdenkingskruisje bij een graf in Oosterbeek kunnen leggen. Voor de start bekijken de deelnemers een korte film die herinnert aan de offers die zijn gebracht, zodat wij vandaag in vrijheid kunnen leven."

Vele Airborne partners merken op dat besturen zijn uitgebreid en verjongd, het aantal actieve vrijwilligers is toegenomen en er meer samenwerking onderling is ontstaan alsook met scholen en jongerenorganisaties.

→ SAMENWERKING ONDERLING WERD GEÏNTENSIVEERD EN ER WERD GEÏNVESTEERD IN ORGANISATORISCHE VERNIEUWING.

GEMEENTE OVERBETUWE: "In de hele regio en zeker ook in Overbetuwe hangen steeds meer mensen in de maand september de Airborne vlaggen uit!"

→ AIRBORNE REGIO ORGANISATIES BLIJVEN BOUWEN AAN EEN TOEKOMST VOOR HERDENKEN, BESEFFEN EN BELEVEN VAN EEN BELANGRIJKE GESCHIEDENIS

CONTINUÏTEIT

De groei die de Airborne Regio heeft doorgemaakt zien wij als een kans voor de komende jaren: de noodzaak om te blijven herdenken is duidelijker dan ooit en de belangstelling zal eerder groeien dan afnemen. De Airborne Regio wil haar erfgoedlandschap onderhouden, groei doorzetten en blijvend bijdragen aan de bewustwording die nodig is om onze vrijheid te bewaken. Maar de toekomst brengt ook nieuwe uitdagingen.

DE NOODZAAK TOT PROFESSIONALISERING

Met beperkte financiële middelen bij gemeenten wordt **samenwerking nog belangrijker**. Om de groei vast te houden en uit te breiden, is **verdere professionalisering nodig op het gebied van vrijwilligersbeleid en fondsenwerving.**

Vrijwilligers vormen de ruggengraat van de Airborne Regio; hen goed **ondersteunen en werven is essentieel voor de continuïteit.** Daarnaast is support en financiering nodig van organisaties zoals de provincie Gelderland en fondsen zoals het Vfonds, zonder wie de groei van de afgelopen jaren ook niet mogelijk was geweest.

NIEUWE DOELGROEPEN EN EEN BREDERE MAATSCHAPPELIJKE ROL

Meer dan ooit willen we **jongeren, maar ook nieuwe Nederlanders blijven betrekken** bij het verhaal van de Slag om Arnhem. Dit vraagt om **nieuwe manieren van educatie, communicatie en beleving**.

Daarnaast biedt de Airborne Regio een voedingsbodem voor reflectie en discussie. In een wereld waar conflicten en spanningen toenemen, kan de Slag om Arnhem **inspireren tot gesprekken over vrede, vrijheid en democratie.**

VRUCHTBARE SAMENWERKING

De afgelopen jaren is intensief samengewerkt met de provincie Gelderland. Dat heeft geleid tot prachtige, **duurzame projecten die gaan over vrede, vrijheid en democratie** met onze unieke Airborne-geschiedenis als vertrekpunt. We hopen dat deze samenwerking ook voor de komende jaren even vruchtbaar zal blijven.

44 45
VRIJHEID GELDERLAND *80 jaar*

→ DE AIRBORNE REGIO BLIJFT BOUWEN AAN EEN TOEKOMST WAARIN HERDENKEN, BESEFFEN EN BELEVEN EEN BLIJVENDE IMPACT HEBBEN – VOOR DEZE GENERATIE EN DE VOLGENDE

→SAMEN BLIJVEN WE DIT VERHAAL VERTELLEN!

SAMEN BLIJVEN WE HERDENKEN

DOOR TE **BELEVEN** BLIJVEN WE **BESEFFEN** WAAROM WE **HERDENKEN**

COLOFON
Uitgegeven door: Stichting Airborne Region (www.airborne-region.nl) in samenwerking met gemeenten Arnhem, Ede, Overbetuwe en Renkum
Foto's: Gelders Archief, Imperial War Museums, Airborne Museum Hartenstein, Informatiecentrum Polen van Driel, Bridge to Liberation, Liberation Route Europe, Chiel Eijt, FunckSterr Shoots, Floris Heuer, Daan van Oort, Berry de Reus, Rosalie Thomassen, Arjan Vrieze, Maarten Weij, Dave Zuuring **Ontwerp:** Marieke Thomassen, Kukel ontwerpt **Drukker:** Janssen Repro
© Stichting Airborne Region, april 2025

CONTACT
Vragen over deze uitgave? Mail naar coordinator@airborne-region.nl voor contact met de Stichting Airborne Region.